

REGULAMIN DYPLOMOWANIA

Wydział Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki
Politechnika Bydgoska
im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich

Regulamin określa zasady dyplomowania studentów Wydziału Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki (WTiE) PBS.

§ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Ilekroć w niniejszym Regulaminie mowa jest o:
2. Wydziale – należy przez to rozumieć Wydział Telekomunikacji Informatyki i Elektrotechniki;
3. Kolegium Dziekańskim – należy przez to rozumieć Kolegium Dziekańskie Wydziału Telekomunikacji Informatyki i Elektrotechniki;
4. Dziekanie – należy przez to rozumieć Dziekana Wydziału Telekomunikacji Informatyki i Elektrotechniki;
5. Prodziekanie - należy przez to rozumieć Prodziekana ds. kształcenia i spraw studenckich Wydziału Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki;
6. Politechnice – należy przez to rozumieć Politechnikę Bydgoską im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy (dalej PBS);
7. APD – należy przez to rozumieć Uniwersytecki System Obsługi Studiów Archiwum Prac Dyplomowych dostępny pod adresem: <https://apd.pbs.edu.pl/>
8. USOSweb – należy przez to rozumieć Uniwersytecki System Obsługi Studiów USOSweb dostępny pod adresem: <https://usosweb.pbs.edu.pl/>;
9. JSA – należy przez to rozumieć Jednolity System Antyplagiatowy, o którym mowa w art. 351 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

§ 2

ZAKRES PRACY DYPLOMOWEJ

1. Praca dyplomowa (inżynierska lub magisterska) przygotowywana na Wydziale jest dziełem i stanowi opracowanie w formie pisemnej, zgodnie z ustalonym tematem, której integralną częścią są analizy, doświadczenia, modele, projekty, prototypy, konstrukcje, technologie, programy/systemy komputerowe.
2. Praca dyplomowa powinna zawierać widoczny wkład intelektualnej pracy własnej studenta.
3. Praca dyplomowa realizowana jest indywidualnie.
4. Praca dyplomowa może mieć charakter artykułu naukowego, opublikowanego w wolnym, powszechnym i trwałym dostępie (otwarty dostęp) w periodyku naukowym ujętym w wydanym na podstawie art. 267 ust. 3 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wykazie czasopism naukowych, który przyporządkowano do dyscypliny naukowej zgodnej z kierunkiem studiów. Z zastrzeżeniem:
 - a) artykuł naukowy musi być opatrzony suplementem, który może prezentować szerszy przegląd literatury, wykorzystaną metodę badawczą oraz uzyskane wyniki. Pełni rolę przewodnika dla recenzenta pracy oraz stanowi dowód, że student analizował te elementy pracy;
 - b) współautorem artykułu może być tylko promotor z udziałem nie większym niż 40%, zaś suplement musi być napisany przez studenta samodzielnie.
5. Praca dyplomowa inżynierska powinna mieć charakter rozwiązania określonego zadania inżynierskiego, głównie przy wykorzystaniu aktualnego stanu wiedzy. Przykładowymi pracami dyplomowymi inżynierskimi mogą być:
 - a) projekt: urządzenia, instalacji, sieci, systemu lub jego fragmentu;
 - b) realizacja praktyczna: urządzenia, instalacji, sieci, systemu lub jego fragmentu;
 - c) pomiary, badania, testy: urządzenia, sieci, instalacji, systemu lub jego fragmentu;
 - d) stanowiska laboratoryjne do ćwiczeń z instrukcjami;
 - e) analiza krytyczna literaturowa rozwiązań i na jej podstawie wybór rozwiązania z uzasadnieniem dla konkretnego zastosowania w założonych warunkach;
 - f) opracowanie procedury, algorytmu, programu komputerowego lub aplikacji internetowej;
 - g) przeprowadzenie obliczeń technicznych i/lub ekonomicznych, dotyczących instalacji, systemu lub jego fragmentu, połączone z analizą uzyskanych rezultatów.
5. Praca dyplomowa magisterska powinna mieć charakter badawczy. Ponadto, powinna zawierać analizę problemu przy wykorzystaniu wiedzy dostępnej w książkach i artykułach publikowanych w prasie naukowej krajowej i zagranicznej. Praca powinna wykazać pogłębioną znajomość podstawowej wiedzy teoretycznej i doświadczalnej w zakresie kierunku i specjalności kształcenia. Powinna wykazać również umiejętność rozwiązywania problemów wymagających stosowania nowoczesnych metod z zakresu analiz teoretycznych lub empirycznych oraz stanowić samodzielne rozwiązanie przez dyplomanta problemu technicznego o charakterze inżynierskim (konceptyjnym,

projektowym, naukowym, badawczym, itp.). Przedmiotem pracy magisterskiej w szczególności mogą być:

- a) wykonanie zadania badawczego i opracowanie wyników badań;
 - b) opracowanie metody badawczej, pomiarowej i jej analiza;
 - c) opracowanie nowego algorytmu i programu komputerowego i jego porównanie.
6. Na ocenę pracy dyplomowej mają wpływ przede wszystkim zgodność treści z tematem pracy i zakresem jego realizacji, merytoryczna poprawność, redakcja pracy (poprawność języka, układ pracy, strona redakcyjna), dobór literatury przedmiotu, sposób jej wykorzystania i poprawność odwołań, jak również wykorzystanie nowych narzędzi oraz samodzielność w realizacji pracy.
 7. Praca dyplomowa jest przedmiotem prawa autorskiego. Politechnice przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu pracy dyplomowej studenta. Jeżeli Politechnika nie opublikowała pracy dyplomowej w terminie 6 miesięcy od dnia jej obrony, student, który ją przygotował, może ją opublikować.

§ 3

USTALANIE I WYBÓR TEMATÓW PRAC DYPLOMOWYCH

1. Proces zgłaszania, zatwierdzania, wyboru, recenzowania i składania prac dyplomowych na Wydziale odbywa się za pośrednictwem APD.
2. Tematyka i zakres prac dyplomowych powinny być zgodne z kierunkiem studiów.
3. Studenci mają prawo proponować własne tematy. Ich forma i zakres uzgadniane są z potencjalnym promotorem.
4. Tematy prac dyplomowych mogą zostać zgłoszone przez firmy i stowarzyszenia w porozumieniu z nauczycielem akademickim, potencjalnie przyszłym promotorem. Przedstawiciel firmy lub stowarzyszenia zostaje konsultantem pracy i może być zaproszony na obronę.
5. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej powinny być brane pod uwagę między innymi zainteresowania studenta, możliwości Politechniki, a także potrzeby gospodarcze regionu i kraju.
6. W przypadku zgłaszania pracy dyplomowej w formie artykułu naukowego, należy uwzględnić tę informację w zgłoszeniu tematu, wraz z określeniem celu i zakresu badań.
7. Rada Programowa właściwego kierunku akceptując temat powinna zwrócić uwagę w szczególności na prawidłowy temat i zakres pracy oraz mieć na uwadze możliwości prawne, techniczne i organizacyjne pozwalające na realizację proponowanego tematu pracy dyplomowej.
8. Przewodniczący Rady Programowej zatwierdza wniosek z tematem pracy dyplomowej po zaopiniowaniu przez co najmniej trzech członków Rady Programowej.
9. Temat pracy dyplomowej student powinien podjąć nie później niż przed końcem zajęć dydaktycznych w semestrze poprzedzającym ostatni semestr studiów.
10. Niepodjęcie tematu pracy dyplomowej przez studenta w wyznaczonym terminie, równoważne jest z nieuzyskaniem zakładanych warunków zaliczenia Seminarium

Dyplomowego, co powoduje skierowanie studenta na powtarzanie semestru lub skreślenie z listy studentów.

11. Zmiana tematu pracy dyplomowej lub promotora możliwa jest tylko w uzasadnionych przypadkach na:
 - a) wniosek studenta, składany do Prodziekana wraz z wskazaniem umotywowanych przyczyn oraz akceptacją dotychczasowego i proponowanego promotora;
 - b) umotywowany wniosek promotora, składany do Prodziekana;
 - c) zaopiniowany i zatwierdzony przez Kolegium Dziekańskie wniosek Dziekana, dopuszczający zmianę promotora lub promotora i tematu pracy.

§ 4

PROMOTOR I RECENZENT

1. Promotorem pracy dyplomowej może być nauczyciel akademicki z tytułem naukowym profesora, stopniem naukowym doktora habilitowanego lub doktora w danej dziedzinie.
2. Promotor proponuje dwie kandydatury recenzentów pracy dyplomowej.
3. Recenzenta pracy dyplomowej wyznacza Prodziekan.

§ 5

REALIZACJA, SKŁADANIE I OCENA PRAC DYPLOMOWYCH

1. Językiem prac dyplomowych jest język polski.
2. Na wniosek studenta, przy akceptacji promotora, Dziekan może wyrazić zgodę na przygotowanie pracy dyplomowej w jednym z języków kongresowych.
3. Praca dyplomowa przed zasadniczą jej treścią winna zawierać według poniższej kolejności:
 - a) stronę tytułową umieszczoną na początku pracy, zgodną ze wzorem stanowiącym **Załącznik nr 1** do niniejszego Regulaminu;
 - b) uzupełnioną metrykę pracy dyplomowej, wypełnioną w oparciu o informacje zawarte w systemie APD, umieszczoną bezpośrednio po karcie strony tytułowej – wzór metryki stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszego Regulaminu;
4. Dla pracy dyplomowej realizowanej w postaci artykułu naukowego treścią zasadniczą jest suplement o którym mowa w § 2 pkt. 4b, a kopia artykułu stanowi załącznik.
5. Dopuszcza się udostępnienie przez studenta wydrukowanego jednego egzemplarza pracy dyplomowej w trakcie egzaminu, celem podpisania jej przez członków komisji.
6. Dyplomant odpowiada za poprawność merytoryczną, edytorską oraz stronę językową.
7. Dyplomant odpowiada za przestrzeganie praw autorskich. Stwierdzenie oryginalności pracy jest warunkiem niezbędnym do przyjęcia pracy i dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego.

8. Po akceptacji przez promotora pracy dyplomowej, student tworzy wersję pracy dyplomowej w formie pliku PDF (plik nie może być zabezpieczony przed edycją i nie może przekraczać 15 MB). Następnie, student umieszcza w systemie APD PBS utworzony plik PDF uzupełniając (ew. korygując) pola w formularzu o: streszczenia w języku polskim i angielskim oraz słowa kluczowe (powinny zostać podane w mianowniku liczby pojedynczej oraz oddzielone przecinkami) w języku polskim i angielskim.
9. Jeżeli praca dyplomowa zawiera załączniki, to należy je wprowadzić do systemu APD w postaci dodatkowo spakowanego załącznika (ZIP, RAR, 7Z, TGZ), którego wielkość nie może przekraczać 60 MB.
10. W przypadku gdy praca dyplomowa realizowana jest w formie pracy projektowej, programu lub systemu komputerowego, pracy konstrukcyjnej lub technologicznej etc., w systemie APD poza manuskrytem należy zdeponować również dokumentację techniczną projektu.
11. Po wprowadzeniu przez studenta pracy i danych o pracy, promotor weryfikuje dane o pracy oraz weryfikuje treść pracy w JSA pod kątem występowania w pracy nieuprawnionych zapożyczeń.
12. Po zakończeniu procesu sprawdzania pracy, JSA generuje raport ogólny, który weryfikuje promotor. Jeżeli wynik został zaznaczony kolorem żółtym lub czerwonym lub zachodzi potrzeba dokładniejszej weryfikacji pracy dyplomowej, promotor generuje raport szczegółowy. Na podstawie raportu promotor podejmuje decyzję o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu pracy dyplomowej do recenzji.
13. W sytuacji, o której mowa w § 5 ust. 11, promotor (opiekun) wnioskuje o:
 - a) dopuszczenie pracy do obrony,
 - b) niedopuszczenie pracy do obrony.
14. W przypadku niedopuszczenia pracy do obrony, promotor przekazuje Dziekanowi podpisany, szczegółowy raport podobieństwa z badania antyplagiatowego wraz z uzasadnieniem.
15. Recenzje pracy dyplomowej powinny zostać napisane w ciągu siedmiu dni roboczych od otrzymania powiadomienia o udostępnieniu pracy do recenzji.
16. Recenzje są jawne dla studenta w systemie APD. Student powinien zapoznać się z treścią recenzji.
17. Po wpisaniu recenzji przez recenzenta, promotor zalicza studentowi w systemie USOSweb przedmiot o nazwie: Przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego.
18. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor pracy i jeden recenzent. W przypadku negatywnej recenzji pracy, Prodziekan wyznacza drugiego recenzenta, którego ocena jest ostateczna.
19. Ocena niedostateczna wystawiona przez dwóch recenzentów dyskwalifikuje ocenianą pracę jako dyplomową i powoduje skierowanie studenta na powtarzanie ostatniego semestru lub skreślenie z listy studentów, w zależności od dotychczasowego przebiegu studiów.
20. Student zobowiązany jest złożyć w systemie APD pracę dyplomową nie później niż do:

- a) ostatniego dnia zimowej poprawkowej sesji egzaminacyjnej – na studiach kończących się semestrem zimowym;
 - b) ostatniego dnia letniej poprawkowej sesji egzaminacyjnej – na studiach kończących się semestrem letnim.
21. W dniu egzaminu dyplomowego aktywowana jest elektroniczna karta obiegowa studenta.

§ 6

EGZAMIN DYPLOMOWY

1. Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest łączne spełnienie poniższych warunków:
 - a) uzyskanie wszystkich zakładanych efektów kształcenia wynikających z planu studiów i programu kształcenia oraz praktyk przewidzianych w planie studiów;
 - b) uzyskanie z pracy dyplomowej – od promotora i recenzenta - oceny co najmniej dostatecznej;
 - c) pozytywne zweryfikowanie pracy dyplomowej przez JSA.
 - d) złożenie wszystkich wymaganych przez Prodziekana dokumentów i wniesienie stosownych opłat.
2. Egzamin dyplomowy powinien odbyć się w terminie 30 dni od daty złożonego wniosku przez promotora o dopuszczenie pracy do obrony.
3. Egzamin dyplomowy odbywa się:
 - a) w terminie od 15 stycznia do końca marca – w przypadku studiów kończących się w semestrze zimowym;
 - b) w terminie od 15 czerwca do 15 lipca oraz w dniach od 15 września do końca października w przypadku studiów kończących się w semestrze letnim.
4. W przypadku przedłużenia terminu do złożenia pracy dyplomowej, o którym mowa w Regulaminie studiów w § 35 ust. 5, egzamin dyplomowy odbywa się:
 - a) w miesiącu kwietniu – w przypadku studiów pierwszego stopnia kończących się w semestrze zimowym;
 - b) w miesiącu maju – w przypadku studiów drugiego stopnia kończących się w semestrze zimowym;
 - c) w miesiącu grudniu – w przypadku studiów kończących się w semestrze letnim.
5. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją, której przewodniczy Prodziekan lub inny wyznaczony przez niego nauczyciel akademicki zatrudniony na stanowisku profesora lub profesora uczelni. Oprócz przewodniczącego w skład komisji wchodzi: promotor i recenzent. Komisja może być uzupełniona o drugiego recenzenta oraz konsultanta, o którym mowa w § 3 ust 4 niniejszego Regulaminu.
6. Egzamin dyplomowy na wniosek studenta lub promotora może mieć charakter otwarty, w takim wypadku:

- a) wniosek o egzamin otwarty student lub promotor składa do prodziekana co najmniej 14 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu dyplomowego;
 - b) Prodziekan informuje o miejscu i terminie egzaminu otwartego na stronie internetowej Wydziału na co najmniej 7 dni przed jego planowanym terminem;
 - c) szczegółowy przebieg egzaminu otwartego ustala prodziekan;
 - d) termin egzaminu oraz skład komisji egzaminacyjnej wyznacza Prodziekan. Informacje te umieszczone zostają przez pracownika Biura Dyplomowania w systemie APD oraz w protokole egzaminacyjnym.
7. Pracownik Biura Dyplomowania informuje dyplomanta oraz członków komisji egzaminacyjnej poprzez system APD o terminie egzaminu dyplomowego nie później niż na 1 tydzień przed egzaminem dyplomowym.
 8. Student, w tygodniu poprzedzającym obronę, składa do Dziekanatu **dowody wpłaty** za dyplom w języku polskim, dowód wpłaty za dyplom w języku angielskim - jeśli student wnioskuje o taki dyplom (**Załącznik nr 3**) - **opłatę za dyplomy dokonują tylko studenci studiów pierwszego stopnia rozpoczynający studia przed rokiem akademickim 2019/2020**, opłatę student dokonuje na indywidualne konto /USOS/.
 9. Protokół egzaminacyjny i recenzje pracy wypełniane są elektronicznie w systemie APD.
 10. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i stanowi sprawdzian wiedzy studenta związanej z kierunkiem studiów i tematem pracy dyplomowej.
 11. Egzamin dyplomowy składa się z dwóch części: jawnej i niejawnej.
 12. Część jawna składa się z:
 - a) prezentacji pracy dyplomowej przez studenta,
 - b) w przypadku pracy inżynierskiej - dyskusji dotyczącej pracy dyplomowej i odpowiedzi studenta na trzy pytania, z których dwa są losowane (lista pytań umieszczona jest na stronie Wydziału) i dotyczą treści kształcenia związanego z kierunkiem studiów oraz problematyki związanej z tematyką pracy dyplomowej.
 - c) w przypadku pracy magisterskiej - dyskusji i odpowiedzi studenta na dwa pytania Komisji egzaminacyjnej obejmujące problematykę związaną z tematyką pracy dyplomowej oraz jedno pytanie dotyczące treści kształcenia związanego z kierunkiem studiów,
 13. W części niejawnej komisja uzgadnia i ustala:
 - a) ocenę końcową z pracy dyplomowej na podstawie oceny promotora i recenzenta,
 - b) ocenę z egzaminu dyplomowego,
 - c) ocenę na dyplomie.
 14. Wymagania dotyczące prezentacji przez studenta pracy dyplomowej:
 - a) czas trwania prezentacji: do 10 minut,
 - b) zakres prezentacji: geneza i cel pracy, zadanie i sposób jego realizacji, zakres przeprowadzonych analiz, efekty proponowanych rozwiązań, wnioski końcowe,
 - c) wskazane jest aby prezentacja była przeprowadzona z wykorzystaniem środków audiowizualnych.

15. Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół, w którym wpisuje się zadane pytania i oceny z egzaminu dyplomowego. Protokół podpisywany jest przez przewodniczącego oraz członków komisji. Protokół egzaminacyjny jest w wersji elektronicznej i dostępny jest w systemie APD.
16. Przy ocenie odpowiedzi na pytania egzaminacyjne student może otrzymać najwyżej jedną ocenę niedostateczną. W przypadku otrzymania więcej niż jednej oceny niedostatecznej (z odpowiedzi na pytania komisji), student otrzymuje ocenę niedostateczną z egzaminu dyplomowego.
17. Ocenę z egzaminu dyplomowego ustala się na podstawie średniej z ocen uzyskanych z prezentacji obrony pracy oraz odpowiedzi na pytania komisji.
18. Za poprawne wypełnienie protokołu egzaminacyjnego odpowiedzialny jest przewodniczący Komisji egzaminacyjnej.
19. W przypadku uzyskania z egzaminu dyplomowego oceny niedostatecznej lub nieusprawiedliwionego nieprzystąpienia do tego egzaminu w ustalonym terminie, Prodzikan wyznacza drugi termin, jako ostateczny.
20. Drugi egzamin nie może się odbyć wcześniej niż po upływie 14 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od daty pierwszego egzaminu.
21. W przypadku niezdania egzaminu dyplomowego w drugim terminie Prodzikan wydaje decyzję o skreśleniu z listy studentów.
22. Decyzja Komisji egzaminacyjnej jest ostateczna.
23. Ukończenie studiów następuje po zdaniu egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym.
24. Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów (ocena na dyplomie) są:
 - a) średnia arytmetyczna z ocen z przedmiotów objętych planem studiów z wagą 0,6,
 - b) ocena pracy dyplomowej wystawionej przez Komisję egzaminacyjną na podstawie ocen recenzenta i promotora z wagą 0,2,
 - c) ocena z egzaminu dyplomowego, ustalona przez Komisję egzaminacyjną z wagą 0,2.
25. W dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ocenę na podstawie ostatecznej oceny studiów zgodnie z poniższą zasadą:
 - a) od 4,51 - bardzo dobry;
 - b) od 4,26 - dobry plus;
 - c) od 3,76 - dobry;
 - d) od 3,26 - dostateczny plus;
 - e) od 3,00 - dostateczny.
26. Po egzaminie dyplomowym, w wyniku którego student otrzymał ocenę co najmniej dostateczną, wydane zostaje studentowi zaświadczenie o ukończeniu studiów.
27. Studentom/absolwentom, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2019/2020 i w latach następnych, przysługuje (bez składania podania) dyplom i suplement wraz z dwoma odpisami w języku polskim.

28. W przypadku, gdy student zainteresowany jest otrzymaniem odpisu dyplomu zestawu dokumentów w języku obcym, zobowiązany jest złożyć wniosek w systemie USOSweb, korzystając z modułu "Podania", precyzując swoje wymagania odnośnie zestawu dokumentów, nie później niż w dniu egzaminu dyplomowego.
29. Wniosek o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu i/lub suplementu może być złożony po ukończeniu studiów.
30. Za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu, odpisu suplementu innego niż wydany na podstawie art. 77 ust. 2 ustawy student/absolwent pobierana jest opłata za każdy odpis.
31. Absolwent, który nie ma już dostępu do systemu USOSweb składa wniosek w wersji papierowej do Centralnego Dziekanatu.

§ 7

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Dodatkowe informacje: Zarządzenie Rektora w sprawie APD, instrukcje dla studenta, promotora, recenzenta, zalecenia do pisania prac dyplomowych oraz inne niezbędne dokumenty potrzebne w procesie dyplomowania znajdują się na stronie: <https://apd.pbs.edu.pl/> oraz stronie Wydziału.
2. W sprawach nieuregulowanych niniejszym dokumentem, dotyczącym procedury dyplomowania i kwestiach spornych decyzje podejmuje Prodziekan.

§ 8

Regulamin obowiązuje od roku akademickiego 2023/2024.